toorn doet meer kwaad aan onze economische toestanden, dan tal van economische moeilijkheden, die Hij ons in Zijn gunst geeft om ze te overwinnen. En dat geldt ook voor het persoonlijke leven in het economische van al die voorbijgangers. We moeten hierbij dan vooral vasthouden, dat de Heere absoluut souverein is en dat niemand tot Hem kan zeggen: wat doet Gij, doe eens verantwoording. Wie dat zou willen, moet eens het boek Job lezen. Job zeide: wat doet Gij? Maar toen hij er oog voor kreeg hoe groot en vol majesteit deze Koning is, toen zeide hij: Ik heb gesproken over dingen waar ik geen verstand van had.

Ook als de Heere zijn gunstgenooten tegenspoed in het economische zendt, dan zeggen zij door Gods genade vaak: ik heb geen aanspraak op Zijn gaven, hoewel ze er wel ernstig om smeeken en ook vaak na de beproeving evenals Job worden gezegend met het dubbele van vroeger.

* * *

We besluiten: Niet het kapitaal geeft de menschen hun dagelijksch brood.

Niemand onder de menschen, óók niet de groot-industriëel, dankt zijn brood en kleed en huis en weelde aan het kapitaal.

Maar God geeft alle menschen de economische goederen. Hij verdeelt ze, Hij maakt onderscheid, Hij doet dat Souverein, en Hij doet dat door een samenstel van werkelijk gebeuren en werkelijke goederen, van arbeid en grond en handel en onderneming en kapitaal en door leiding van het familieleven en persoonlijk leven van de geboorte tot het graf.

God werkt daarbij middellijk. En als we dan dat groote werk Gods gaan naspeuren — als de econoom dan de „einden" van dat werk begint te zien, dan ziet hij, onder al die dingen, die God gebruikt om ons te voeden en te kleeden, óók dat wat de economie: het kapitaal noemt, d. w. z. al die dingen als machines, grondstoffen, olie, kolen, landbouwwerktuigen, zaaizaad, werkpaarden, fabrieksgebouwen e.d., die door de menschen geproduceerd zijn met het doel voor verdere productie te dienen.

Dus: dingen die zijn voortgebracht niet om dadelijk onze nooddruft te vervullen, maar om alles wat wij behoeven en mogen ontvangen in het economische voort te brengen.

Één van de drie productiemiddelen in streng weter-schappelijken zin dus: natuur, arbeid, kapitaal.

Dit kapitaal-begrip is dus heel iets anders dan een kapitaaltje, dat iemand heeft. Dat kan men beter „vermogen" noemen.

We herhalen nog eens: Wanneer de econoom nauwkeurig let op Gods groote werk in het economische voor Zijn schepselen, dan ziet hij daar ook een lijn in — een werkelijkheid, die hij onder één begrip samenvat en dat is de productie, de voortbrenging van al onze economische goederen, waaronder ook ons dagelijksch brood.

En als hij dan in die productie gaat onderscheiden, dan ziet hij naast den geweldigen factor van de groeikracht der natuur door de vruchtbaarheid van den bodem en de arbeid, die voor de economische voorziening geschiedt zoowel door ingenieurs als door arbeiders — dan ziet de econoom ook nog een derde — en dat is „het kapitaal" als voortbrengingsfactor.

Biggekerke. A. JANSE.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

„De strijd blijft!"

Onder deze titel gaf Ds Vreugdenhil van Oud-Vossemeer bij J. v. d. Wal te Bruinisse een brochure uit, die hij bedoelt als een opwekkend woord in het belang van het Christelijk Onderwijs. Hij meent, dat zoo'n woord nog wel noodig is, blijkens de felle strijd, die ons van buiten altijd nog bestookt en de langzame verslapping, die men in eigen gelederen meent te moeten constateeren.

De schrijver maakt dan uit de geschiedenis van onze schoolstrijd duidelijk, in hoe moeizame worsteling wij gekomen zijn tot de voorrechten, die wij thans genieten. Dat kunnen we nooit genoeg herhalen voor het thans levend geslacht. Dat kan op schoolgebied alleen in de war komen, verkeerde beginselen voorstaan, wanneer het de geschiedenis van de schoolstrijd niet meer kent. En dan wordt het ook duidelijk, dat we in onze dagen nog niet de wapenen kunnen opbergen. Immers de schoolstrijd woedt nog in het binnenland.

Hoe is de houding van vele gemeentebesturen bij nieuwe schoolstichting? Hoe zijn de uitlatingen in bladen als „De Haagsche Post"? Een felle actie wordt er gevoerd voor de Openbare school. De argumenten, waarmee men wil betoogen, dat deze school toch maar de eenig bruikbare is, zijn nog dezelfde als in de beruchte brochure, die in 1905 werd uitgegeven door de Bond van Nederlandsche Onderwijzers, onder de titel: „Maakt front voor de Openbare school". Uit allerlei uitlatingen, van verschillende personen, uit verschillende partijen, blijkt maar al te duidelijk, dat men de bloei van de Bijzondere school met leede oogen aanziet. Graag zou men de gelijkstelling van 1920 ongedaan maken, waarbij dan vooral het argument moet dienen, dat de Bijzondere school de versnippering brengt en het onderwijs noodeloos wanhopig duur maakt. 't Is heel goed, dat Ds Vreugdenhil nog even weer herinnert aan de cijfers, die bewijzen, dat juist het aantal kleine Openbare heel wat grooter is dan dat van de Bijzondere scholen en dat immers volgens onze L.O.-Wet het Openbaar Onderwijs de kostennormen bepaalt.

Alle reden is er inderdaad voor ons, om niet op onze lauweren te gaan rusten, maar paraat te blijven en rusteloos te blijven strijden voor de oude leuze: „De vrije school regel, de overheidsschool aanvulling".

De schrijver wil ook eens letten op het buitenland. Hij wijst allereerst op wat op het terrein van onderwijs en opvoeding in Rusland gebeurt. Daar wordt gebroken met „de schadelijke invloeden van het familieleven, daar wil men vrij zijn van de burgerlijke moraal".

Aangaande België maakt de schrijver attent op de sterke strooming, die er is, vooral bij de sociaal-democraten, om te streven naar de geleidelijke intrekking van de subsidies aan de vrije scholen.

In Frankrijk staat men ook voor een nieuwe schoolstrijd. Men heeft daar in 1880 gekregen de z.g. „leeken-school". Het onderwijs wordt daar gegeven door leeken in plaats van door geestelijke broeders of zusters. Maar wie gedacht hebben, dat op deze scholen de kinderen zullen worden onderwezen in Protestantsche geest, worden hoe langer hoe meer teleurgesteld. Het onderwijs is daar gespeend aan alles wat den Protestant dierbaar is. Ze zullen ook daar moeten komen tot de oprichting van „vrije" scholen.

In Italië wordt de school gesteld in dienst van het fascisme. Het kind in de schoolplichtige leeftijd behoort geheel aan de Staat. Er mag maar één schoolboek gebruikt worden: het staatsschoolboek. In elke school is een „altaar des vaderlands". De meest verdienstelijke leerling mag elke morgen de daarvoor brandende lamp aansteken.

Ook in Duitschland is de gedachte der staatspaedagogiek overheerschend. De strijd om een school, die rekening houdt met de wereldbeschouwing van de ouders, is ook daar in volle gang. Liberalen en socialisten pleiten voor de absolute zeggenschap van de Staat over de school. En wat zal nu Hitler doen? In Mussolini's voetspoor wandelen?

't Wordt duidelijk, wie zoowel naar het buitenland als naar het binnenland kijkt, moet tot de conclusie komen, dat de strijd blijft. De schrijver wil ons een tweetal dingen helder voor de aandacht zetten. In de de eerste plaats betaamt ons groote dankbaarheid, wanneer wij zien op de groote weldaden, die de Heere ons ten opzichte van de scholen tot dusver heeft geschonken. We zijn nu zoo ver gevorderd, dat bijna twee derde deel van onze kinderen bijzonder onderwijs ontvangt.

In de tweede plaats moeten we er nu voor zorgen, dat niet de gedachte ons besluipt, dat we het al ver gebracht hebben en dat we kunnen gaan rusten. Een overwinning brengt gevaren mee. Rusteloos moet worden gewerkt aan de uitbreiding, aan de innerlijke versterking van onze scholen. Het moeten ook in maatschappelijk opzicht de beste scholen zijn. En ook de geestelijke zijde van het werk moet op de voorgrond.

Ik wensch Ds Vreugdenhil, en onze Christelijke schoolactie geluk met dit boekje. Het moet veel gelezen worden. Het brengt oude en nieuwe dingen naar voren en kan ons aansporen het pand, ons toevertrouwd, te bewaren in 's Heeren kracht.

Gr. G. MEIMA.

INGEZONDEN.

Ds. Berkhoff en de Hebreeuwsche vocalisatie.

Naar aanleiding van een opmerking die ik in mijn artikelenreeks in dit blad, die de lezers zich hopelijk nog wel herinneren zullen, in betrekking tot Zach. 10:9 gemaakt heb, heeft Ds Berkhoff een heel debat ontketend over de „Hebreeuwsche vocalisatie". Misschien is bij dezen of gene de vraag gerezen waarom ik zelf aan dit debat geen deel heb genomen. En Ds Berkhoff wijst er met zekeren nadruk op dat ik nog niets van mij heb laten hooren (De laatste dingen van 1 Maart j.l.). Welnu, ik meen dat ons Gereformeerde volk er in ieder geval eenig recht op heeft te weten waarom ik tot hiertoe gezwegen heb en — zooals ik bij dezen verklaar — ook na dezen verder zwijgen zal.

Dit is niet, omdat ik aan Ds Berkhoff „onkunde" verwijt. Integendeel, ik ben van het eerste moment af, waarop hij over „de bewuste vocaal" begon te schrijven, helaas maar al te zeer overtuigd geweest dat er bij hem geen „onwetendheid" in het spel was. Trouwens ware daarvan sprake geweest, ik zou mij gaarne ter beschikking hebben gesteld tot het doen van pogingen om meer licht te ontsteken. Maar ik kon bij Ds Berkhoff geen onwetendheid veronderstellen, omdat men aan de Theol. School te Apeldoorn van de dingen waarom het in dezen gaat klaarblijkelijk uitnemend op de hoogte is, en omdat men daar in het algemeen kennelijk accoord gaat met de wijze waarop de Gereformeerde hoogleeraren in de exegese van het Oude Testament aan de Vrije Universiteit en de Theol. School te Kampen te werk gaan. Hiervan getuigt een recensie van mijn eerste bijdrage tot de Korte Verklaring, het eerste deel van Jeremia, in 1923 geschreven in De Wekker door den toenmaligen Hoofdredacteur Lengkeek, aan wien het onderwijs in de exegese van Oud en Nieuw Testament was opgedragen. Deze schreef daarin over de moeilijkheden waarvoor vooral bij dit boek de tekst ons stelt: „De tekst, gelijk die ons is overgeleverd, geeft aanleiding tot veel vragen of de tekst wel juist is en wat er in het oorspronkelijke handschrift wel gestaan kan of moet hebben". En met zeer dankbare voldoening heb ik toen nota genomen van de volgende beoordeeling van mijn tekst-kritischen arbeid: „De tekstkritische arbeid van Prof. Aalders valt in veel opzichten te loven. Met groote voorzichtigheid, altijd in nauw verband met den contekst, heeft hij zijne keuze gedaan, waardoor dikwijls de tekst rijker en heerlijker ons toespreekt, en ook eenvoudiger verstaanbaar, dan in onze Statenvertaling". Deze recensent dacht er dus geen oogenblik aan mij te beschuldigen van aanranding van het gezag der Heilige Schrift, zooals nu Ds Berkhoff doet. En dat ik in mijn Jeremia precies volgens dezelfde principes heb gewerkt als in mijn artikelen over het Chiliasme, moge hieruit blijken, dat er in dit eerste deel van Jeremia negen gevallen voorkomen waarin ik een andere „vocalisatie" heb voorgesteld (te weten in 6:30; 8:13; 10:23; 12:11; 16:8; 17:3; 22:10, 14; 23 vs 17), en daaronder zijn er vier (te weten 8:13; 10:23; 17:3; 22:14) waarin evenals bij Zach 10:9, de voorgestelde vocalisatie niet voorkomt in een van de nog bestaande Hebreeuwsche handschriften (men schenke er dus wel zijn aandacht aan, dat verschil van vocalisatie ook daarin voorkomt!), of grond vindt in een of meer oude vertalingen. Maar — nog eens, dit gaf geen aanleiding om mij te beschuldigen van willekeur die tot „huiveringwekkende consequenties" zou voeren, en „het gezag zou wankel maken van het onfeilbaar Woord van God waarvoor onze vaderen hun goed en bloed hebben opgeofferd". Integendeel, mijn „voorzichtigheid" werd geprezen.

Men zal dus begrijpen dat ik de boutades die Ds Berkhoff vanwege dat eene geval van Zach 10:9 tegen mij richtte onmogelijk kon toeschrijven aan het feit dat hij niet op de hoogte zou zijn van de noodzakelijkheid van en de vereischten voor tekstkritischen arbeid. Ik kon de zaak niet anders zien, dan dat Ds B. zijn aanval naar aanleiding van dat geval op een dergelijke wijze heeft opgezet, omdat hij meende aldus de mooie rol van „handhaver van het Schriftgezag" tegenover mij te kunnen op zich nemen. Dat blijkt trouwens ook uit de wijze waarop hij zich gerechtigd achtte mijn argumentatie tegenover zijn lezers te commentariëeren. Hij deed dit aldus: „Men begrijpe het: Prof. Aalders meent vrijheid te hebben, een vocaal, een klinker, onder het werkwoord zaaien te wijzigen, en nu wordt het: Ik heb hen gezaaid. Niet: in de Statenvertaling staat: Ik zal hen zaaien; maar in den grondtekst staat eigenlijk: Ik heb hen gezaaid; neen: er staat: Ik zal hen zaaien; doch ik maak er van: Ik heb hen gezaaid, — want dit komt mij beter uit voor wat ik wil dat de Schrift zal zeggen aangaande de toekomst van Israël..." (de spatieeringen zijn van Ds B.). Met diepe droefheid moest ik daarin constateeren een opzettelijke verdraaiing van mijn woorden. Niet uit onkunde, want wat ik precies geschreven had, was ter beschikking van Ds B., en ik durf mij vleien met de gedachte dat ik dat ook duidelijk genoeg had geformuleerd om voor geen misverstand te hoeven vreezen. En waarom maakt deze Dienaar des Woords zich tegenover een medebroeder schuldig aan deze zonde tegen het negende gebod? Als het er hem om te doen is, evenals mij, om enkel en alleen nauwgezet vast te stellen wat Gods Woord zegt, kunnen we dan niet over en weer op zuiver zakelijke manier discussiëeren, en zoo samen naar den juisten zin van dat Woord zoeken?

Doch — en nu weet men meteen waarom ik er verder het zwijgen toe doe — wanneer het duidelijk is dat Ds Berkhoff van een dergelijke zakelijke exegetische discussie niet weten wil; wanneer hij, na door anderen op de vingers te zijn getikt over zijn optreden, breede artikelen gaat schrijven om toch maar zijn eenmaal ingenomen standpunt, dat mijn opmerking over de „vocalisatie" van een woord in Zach. 10:9 „Schriftaanranding" zou zijn, te handhaven; wanneer hij zich zelfs niet ontziet om van een smalend stuk uit een liberaal blad, geschreven door een spotter die blijkbaar allerminst der zake kundig is (Het Vaderland, Avondblad van 15 Febr. j.l.) gretig gebruik te maken om mijn „afwijking" te bewijzen — dan treed ik niet met hem in polemiek. Voor een ernstige, zakelijke discussie over de uitlegging der Heilige Schrift ben ik altijd te vinden, maar van een polemiek die vermijdt op de zaak zelf in te gaan (in dit geval:

om met concrete, exegetische argumenten aan te toonen dat de door Ds B. geprefereerde „vocalisatie", zooals die in het in geding zijnde geval nu eenmaal staat in den overgeleverden tekst, de eenig-mogelijke of althans de ontwijfelbaar-juiste is), en zich op allerlei bijpaden gaat verloopen, heb ik een hartgrondigen afkeer, en daarvoor is mij ook mijn tijd te kostbaar.

Ik meende dit woord aan de lezers van mijne artikelen schuldig te zijn. Voorts moge ik hun mededeelen, dat ik die artikelen in eenigszins gewijzigden vorm tot een boek heb samengevoegd, dat eerlang het licht zal zien. Men kan dan rustig de door mij gegeven behandeling van de in aanmerking komende Schriftuurplaatsen nog eens nagaan, om zich te overtuigen of ik al dan niet met ernstige, zakelijke argumenten de strekking van de Goddelijke openbaring in het Oude Testament ten aanzien van Israël's herstel heb trachten te bepalen. Bij die positieve uiteenzetting wensch ik het te laten; voor onvruchtbare polemiek heb ik lust noch tijd.

G. CH. AALDERS.

PERSSCHOUW

„De" paedagogen en de tekst der 10 geboden.

In „Het Schild", het Roomsch-Katholieke orgaan, schrijft Prof. Dr F. Otten iets over de volgende ingekomen vraag:

Vraag. — W. J. W. te Arnhem. — Waarom verschillen Katholieken en Protestanten in den tekst der tien geboden? Wie heeft het juist en hoe bewijst men dat?

Hierop wordt dan o.m. geantwoord:

.... In de Bijbels staan dus de tien geboden precies hetzelfde. Dit is de hoofdzaak. Niet echter in de catechismussen. In de oorspronkelijke protestantsche catechismussen en ook nu nog in vele, staan ze letterlijk zooals we ze in den Bijbel aantreffen. Niet zoo in de katholieke catechismussen. Daar heeft men sommige letterlijk overgenomen, andere verkort en weer andere naar den geest weergegeven. Men ging van de m. i. goede en paedagogische meening uit, dat een catechismus een gemakkelijk leerboek moet zijn, voor kinderen zelfs geschikt, en dat men hem dus ook paedagogisch moet inrichten, lettend op den aanleg van kinderen en op het gemakkelijker van-buiten-leeren van een tekst. Nu geloof ik vast, dat de paedagogen in dit opzicht eerder den prijs zullen toekennen aan de samenstellers van den katholieken catechismus dan aan die van den protestantschen. Men had er bij ons vroeger in den kleinen catechismus zelfs een rijmpje voor gemaakt:

Bovenal bemin eenen God,
IJdellijk zweer noch spot.... enz.

Ik vind dat nu niet zoo gelukkig, maar men deed het, om den inhoud gemakkelijker en dieper in de jonge hersentjes te prenten. Vergeet niet, dat bij de Katholieken veel meer catechismus wordt gegeven aan kleine kinderen dan bij de Protestanten.

In de tien geboden, zooals zij in den Bijbel staan, vindt men bij sommige geboden verklaringen en uitweidingen. Die laten de Katholieken in hun catechismus weg. Tegenwoordig nog meer dan vroeger. Want b.v. die uitweiding over de beelden vond men vroeger algemeen in de oude katholieke catechismussen. De oudere Katholieken van thans hebben het zóó nog in hun jeugd geleerd. Bij het vierde gebod: „Eer uwen vader en uwe moeder", leerde ik in mijn jeugd nog: „opdat gij lang moogt leven op aarde", wat echter een slechte vertaling was. De Protestanten hebben nu nog: „opdat uwe dagen verlengd worden in het land, dat u de Heere uw God geeft". Dit doelde natuurlijk voor de Joden op het beloofde land, en is dus in het Nieuwe Testament in zekeren zin verouderd.

Tot zoover de aanhaling uit „Het Schild".

De schrijver haalt „de" paedagogen er bij. Maar ik geloof niet, dat dit juist is. Want met „DE" paedagogen kan men nu eenmaal niet, óók niet hier, opereeren, omdat ook „de" paedagogen, gelijk alle vleesch, nog al eens met elkaar overhoop liggen.

En, afgedacht daarvan, men kán gelukkig van „de" paedagogen hier ook geen eenstemmig antwoord, geen algemeene „uitspraak" inzake het hier opgeworpen „probleem" verwachten. Immers, alles hangt er maar van af, wat men er mee bedoelt, als men aan kinderen de tien geboden te leeren geeft.

Gaat het er om, dat de kinderen de tien geboden zullen kennen, zooals de Kerk ze „uitlegt", — tegenover de „leeken", wel te verstaan —, dán is het vrij overbodig, den tekst der tien geboden letterlijk te laten leeren. Men heeft dan het recht de uitlegging door de Kerk weer te verdunnen. En hierbij zal de eene paedagoog dan weer anders te werk gaan, dan de ander; zooals ik b.v. in verschillende roomsche catechismusboekjes ook den tekst der verkorte, en „vrij weergegeven" tien geboden dan ook door den een anders zie geven dan door den ander. Zelfs zóó, dat er m.i. van het oorspronkelijke weinig overblijft en de „leek" al verder van den Bijbel verwijderd wordt.

Legt men er evenwel den nadruk op, dat de geloovige als bewust profeet en als leerling van God, den tekst der tien geboden steeds zóó ontvangen zal, dat hij zelfstandig in staat gesteld wordt, de hem bekende uitlegging van „de Kerk" — die vloeiende grootheid — te toetsen aan den in den tekst geopenbaarden wil van God, en het verstaan der tien geboden te verdiepen, te zuiveren, meer en meer zuiver toe te passen en te gehoorzamen, dan wordt het heel anders. Dan wordt de uitleggende Kerk gebonden aan het in die tien geboden gesproken Woord zelf, dan zal men ook de in die tien geboden aan den dag tredende specifiek Oud-Testamentische, Israëlietische trekjes willen kennen, omdat men gelooft, dat ze voor de Nieuw-Testamentische constructies allereerst leiding geven moeten.

Met andere woorden: „de" paedagogen zijn hier stom. Ze zullen eerst hebben te vragen, wat de Kerk beoogt met het laten leeren der tien geboden, wat de Kerk denkt van haar inhoud, van de Schrift, van zichzelf. Ook hierin heeft „de" paedagogiek zich niet op te werpen tot neuswijs decreetuitvaardigster, doch zal ze het vraagstuk moeten indenken, zóó als de Kerk in zijn grondtermen als Kerk haar voorut heeft voorgelegd.

Misbruik van de leer der „souvereiniteit in eigen kring".

In „Watergraafsmeersche Kerkbode" schrijft Dr G. C. Berkouwer iets naar aanleiding van de persdebatten, welke onlangs zich vastknoopten aan de door Prof. Grosheide terecht tegenover de luimen van Prof. Visscher gestelde nuchtere opmerkingen:

Het is niet onze bedoeling, over deze kwestie hier te gaan handelen. We willen slechts wijzen op een merkwaardig verschijnsel, dat zich hier en daar in de discussies voordeed. Er waren sommigen, die zich beriepen op de gedachte van de souvereiniteit in eigen kring. Kerk en politiek, dat zijn.... aparte terreinen. De kerk moet nooit „aan politiek doen", zich niet aan 1 partij binden, zich niet voor 1 bepaalde partij uitspreken. Men moet „politiek" de menschen vrijlaten. Dat is niet het terrein van „de Kerk".

Deze en dergelijke beschouwingen komen meestal voort uit de vrees, dat de Kerk zal „verpolitieken" of dat de politiek zal „verkerkelijken". We willen allerminst ontkennen, dat een dergelijk gevaar bestaat en in de historie ook aanwijsbaar is. Maar dat feit mag onze oogen niet sluiten voor een ander (misschien wel even erg) gevaar. We bedoelen dit gevaar, dat men op grond van een niet nader geanalyseerde scheiding van kerk en allerlei levensterreinen het de kerk gaat kwalijk nemen, wanneer ze zich over allerlei kwesties positief uitspreekt. Wanneer men dat standpunt zou innemen, zou men mijlen ver verwijderd zijn van de inderdaad juiste opvatting, dat de politiek niet mag worden „verkerkelijkt" en dat de kerk niet mag worden „verpolitiekt". Want dat standpunt dringt de kerk langzaam maar zeker uit het volle, werkelijke leven weg.

Ze houdt nog wel haar beteekenis, o ja, maar ze heeft haar eigen terrein en dat eigen terrein, dat is: de ziel, het hart, het innerlijke leven, de vrede enz. enz.

Een dergelijke opvatting echter heeft hoegenaamd niets met de gedachte van de souvereiniteit in eigen kring te maken. In die gedachte ligt ongetwijfeld opgesloten, dat de kerk niet „aan politiek doet", maar daarnaast moet met evenveel klem worden vastgehouden, dat de kerk het Woord Gods predikt. En als ze dat werkelijk doet, dan kan het niet anders, of ze komt — als ze zich alleen maar aan die taak houdt! — met al die vragen in aanraking, die het leven der menschen bewegen. Natuurlijk zijn we het daar allen mee eens. Maar de vraag is, of we dat werkelijk ten volle aanvaarden. Of dat we — om allerlei gevoeligheden te ontzien — ons toch maar verschuilen achter een verkeerd uitgelegde souvereiniteit in eigen kring.

We komen daar trouwens in de practijk mee in aanraking. Laten we het geval eens scherp stellen: denk U in een lid der Gereformeerde Kerk, die meent dat lidmaatschap te kunnen combineeren met zijn lidmaatschap van de S.D.A.P. Laat niemand zeggen, dat dat een academisch geval is van geenerlei practische waarde. Want 't gaat hier om een probleemstelling, die morgen actueel kan zijn in dit of in dat gezin. Heeft de kerk daar nu niets mee te maken? Mag en moet de kerk uitgaan van het standpunt, dat die bepaalde politieke overtuiging apart staat, los van de centrale vragen waarvoor zoo iemand in z'n verhouding tot God geplaatst wordt? Maar voor zoo iemand, die één leven leidt, hangen ze samen. Daar is een wederzijdsche beïnvloeding. Uit het hart zijn de uitgangen des levens.

En daarom, omdat de kerk staat tegenover dien eenen mensch in z'n werkelijke bestaan, kan ze dat terrein niet onaangeroerd laten liggen.

Maar we gevoelen wel, hier — bij dit voorbeeld — wordt de strijd nog niet zoo levendig. Als echter de kwestie gesteld wordt met andere voorbeelden, dan pas komen de pennen los. Maar nu moet juist hier geconstateerd worden, dat ook bij andere voorbeelden het probleem blijft. We kunnen elken dag hooren spreken over revolutionaire tendenzen, die in allerlei overtuigingen verborgen liggen. En als die tendenzen nog niet zijn uitgegroeid, hebben we er dan niets mee te maken?

Wel met de consequentie, maar niet met het beginsel?

De Kerk, zoo concludeert Dr B., blijve inderdaad op „eigen terrein", d.w.z. ze predike het Woord. Maar dat Woord spreekt nu eenmaal over alle terreinen.

Het verblijdt me, dat hetgeen ons blad reeds maanden lang aan 't bepleiten is, ook van andere zijde tot het volk doordringt. Het kan ook niet anders. We hebben veel te lang in een sprookjeswereld geleefd: de groote woorden van de Kerk waren tot speelgoed geworden, tot speeltuig van het ernst-spel. Dat is óók spel. Het harde leven dringt echter op: het spel is uit, de spelers worden gemobiliseerd.

De „eenige gezangen" en onze „roeping".

Ds Thomas heeft in „Leidsche Kerkbode" gesproken over de uitbreiding van den bij Hervormden en Chr.-Gereformeerden en Oud-Gereformeerden gebruikelijken Gezangenbundel, merkt op, dat er in het Nieuwe Testament een gebod gegeven is, den Heere te loven met liederen, haalt exegetische uitspraken, o.a. van Prof. Greijdanus aan, waaruit blijkt, dat hiermee ook andere liederen dan de reeds gegevene Psalmen moeten zijn bedoeld, ook „vrije" liederen, komt zoo tot de vraag, of men niet eens ernst zou gaan maken met wat hier toch maar als een roeping wordt voorgehouden, en zegt dan o.m.:

Wat ik op den voorgrond wil hebben en houden, dat is, dat we toch onder dit alles aan roeping en plicht moeten blijven vasthouden. In al die gevallen mág iets niet, en 't moet toch. We mogen niet zóó gaan, maar de Heere houdt ons toch aan Zijn bevelen en aan onze belijdenis. En een Kerkeraad zou al erg verbasterd zijn, indien hij alleen het „niet mogen" liet hooren en niet ook even sterk de roeping de gemeente op 't hart bond. Ja, juist dán moet met buitengewonen nadruk op de roeping worden aangedrongen.

Dat is ook, wat ik hier wil. Ik geef toe, dat met bidden, zingen (Psalmen of N.-T. gezangen) uit hoofde van 't schrikkelijk lage peil van geestelijk leven zwaar gezondigd kan worden. Maar dit betreft de uit- (in)-voering. En de inzender zal wel toegeven, dat hiermede de zaak niet is afgedaan. Twee dingen moeten er dan gebeuren: Ten eerste moeten we onze heilige roeping blijven beseffen, en ten tweede door de contrasteering tusschen die roeping en ons leven, ons diep voor den Heere verootmoedigen, en om vergeving en verlossing geloovig zuchten.

Zóó wil ik 't wel bezien, dat we van den Heere getuchtigd worden in de onthouding van het zingen op N.-T. toon. Een zekere Professor in Utrecht zou, als hij dit las, achterover slaan van ergernis. Gelukkig, hij leest dit blaadje toch niet. Maar ik ben verzekerd, dat 't een buitengewone goedheid Gods zou wezen, indien we ongehinderd en geloovig Zijn heerlijkheid in Jezus' Kribbe, Kruis en Kroon N.-Testamentisch zouden mogen bezingen. Het is een kastijding, dat we dat niet doen (mogen). Maar nu acht ik dit het ergste, dat van onze roeping ten deze gezwegen wordt in alle talen (uitgenomen een enkele uitzondering) en dat er van verootmoediging en van smeeking om verlossing en uitkomst geen, of bijna geen sprake is. Wat we hooren is dit: „Heel aardig dat N.-T. kerklied: we zouden 't zeer veel kunnen gebruiken, maar de Kerken moeten vrij zijn, om het al of niet te doen". Hier nu is geen vonk van vuur te voelen. Het is het koele verstand. Het voelt koud aan, als een schimmelige muur, daar de vorst in zit. We kunnen 't ook laten. We zullen er geen traan om laten. Als er leden zijn, die met overgang naar de Chr. Geref. dreigen, dan moeten we 't schichtig laten. Ruzie, dat is zoo naar. En 't ongeboren kind laat ons volmaakt koud!

Daarom vrees ik, dat er van deze zaak, die met de warmste geestdrift moest worden begeerd, die ons met duizenden wil zien kloppen aan de poort der Generale Synode, opdat we daar onzen conscientiekreet zouden laten klinken, niets terecht komt. Het koele hoofd, wijs zeer zeker, maar koel, is hier aan het woord. Terwijl het bijzonder en voor alle dingen een zaak van het hart geldt, van het hart, dat, van Jezus' liefde vervuld, Zijn naam op alle tonen wil bezingen. 't Is droevig. Het is tuchtiging.

Even later, sprekende over de opmerking, dat het „geestelijk peil" der gemeente niet zóó hoog is, dat men liederen, vrije liederen, kan zingen, merkt Ds Thomas op:

Indien iemand meent, dat om het lage peil van 't kerkelijk en geestelijk leven van 't zingen van N.-T. gezangen moet worden afgezien, dan volgt daar onverbiddelijk uit, dat alles, wat wel ingevoerd is, maar hetzelfde hooge levenspeil vereischt, maar het ook niet heeft, onmiddellijk óók wordt opgeheven.

Dat dit moeilijkheden in de practijk zou opleveren, doet niets aan deze consequentie af. Het is ongerijmd, om b.v. te zeggen: „gij moogt het N.-T. kerklied niet zingen, want uw levenspeil is te laag, gij kunt 't niet, ge begeert 't ook niet, maar gij moogt wel N.-T. bidden, N.-T. Avondmaal vieren". Dat is ongerijmd. Als het één niet mag en kan, dan mag en kan het ander ook niet. En dit geldt ook van den O.-T. Psalm, die waarlijk niet een lager levenspeil vereischt, dan het N.-T. kerklied. Mogelijk eer het tegendeel.

Dat is dus hier een andere redeneermethode, dan die hierboven door Ds Thomas bedoelde „zekere professor" volgt. Laatstgenoemde zondert zich met zijn „kerkje in de Kerk" (de groep, waarmee hij sedert eenigen tijd weer in vrede leeft, want ook daar kent men zijn onberekenbare gangen) van de „groote Kerk" af, alsof hij voor haar doen, haar gezangen-zingen ook, geen verantwoordelijkheid heeft te dragen; hij laat voorts deze groepsafzondering zien uit, en ten deele zich dieper ingraven, scherper afteekenen door, kenmerken, welke niet door nieuwere bestudeering van Gods Woord, doch door partijorganisatie worden beheerscht (zoo sluipt de wereldgelijkvormigheid van Rom. 12 de Kerk binnen), en decreteert dan, hoewel zelf verantwoordelijk voor het gezangen-zingen van zijn deels verkeerde-gezangen zingende Kerk, dat hij niet zoo is (in zijn groep n.l., welke voor hem fungeert als Kerk) als die anderen, die Gereformeerden, die zich natuurlijk, zonder partijoogmerken, kunnen ontplooien, en nu eens proberen te lezen, wat er in den Bijbel staat, ook inzake de Psalmen en geestelijke liederen. Kerstgenoemde evenwel, Ds Thomas, komt als Gereformeerde in de Kerk met het Woord voor den dag, en vraagt daar onderwerping voor.